

Vec C-51/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

25. január 2022

Vnútroštátny súd:

Pesti Központi Kerületi Bíróság

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

12. január 2022

Žalobkyňa:

PannonHitel Pénzügyi Zrt.

Žalovaná:

WizzAir Hungary Légitársasági Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.)

PRACOVNÝ DOKUMENT

Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť, Maďarsko)

[*omissis*] [administratívne informácie]

Rozhodnutie

v súdnom konaní, ktorého účastníkmi sú na jednej strane **PannonHitel Pénzügyi Zrt.** ([*omissis*] Budapešť, Maďarsko) [*omissis*], žalobkyňa,

a na druhej strane **WizzAir Hungary Légitársaság [Zrt.]** ([*omissis*] Budapešť) [*omissis*], žalovaná,

týkajúcom sa **náhrady kúpnej ceny**

[*omissis*] [procesné úvahy týkajúce sa vnútroštátneho práva]

Vnútroštátny súd **podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania** na Súdnom dvore Európskej únie, ktorým ho žiada, aby odpovedal na nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

Majú sa článok 5 ods. 1 písm. a), článok 8 ods. 1 písm. a) prvá zarážka a článok 8 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91, vykladať v tom zmysle, že cestujúci môže uplatniť svoje právo na náhradu úplných nákladov na letenku v cene, za ktorú bola kúpená, priamo voči leteckému dopravcovi, aj keď si zarezervoval letenku s pomocou tretej osoby, ktorá konala ako sprostredkovateľ a ktorej cestujúci zaplatil cenu letenky, pričom sprostredkovateľ kúpil letenku od leteckého dopravcu a zaplatil [mu] cenu letenky, ak nie je preukázané, že sprostredkovateľ konal v postavení splnomocneného zástupcu leteckého dopravcu alebo že ide o cestovnú kanceláriu?

[*omissis*] [procesné úvahy týkajúce sa vnútroštátneho práva]

Odôvodnenie

Vnútroštátny súd [*omissis*] [procesné úvahy týkajúce sa vnútroštátneho práva] nižšie opisuje skutkový stav a právny rámec, ktorý treba vyložiť.

Zhrnutie skutkového stavu

Žalovaná prevádzkovala let W63163 (z OTP [letisko Henri Coandă Bukurešť, Rumunsko] do BLQ [letisko Bologna, Taliansko]), ktorého dátum odletu bol naplánovaný na 18. júna 2020. Cestujúci s bydliskom v Rumunsku si zarezervoval

letenku na tento let na internetovej stránke www.vola.ro, ktorú prevádzkuje VOLA.RO SRL [ďalej len „VOLA.RO“], spoločnosť pôsobiaca v Rumunsku.

Podľa bodu 21.1 písm. a) všeobecných podmienok prepravy cestujúcich a batožiny, ktoré zostavila žalovaná, pokiaľ zmluva alebo akékoľvek iné kogentné ustanovenie uplatniteľných právnych predpisov nestanovuje niečo iné: a) tieto všeobecné podmienky prepravy a akejkoľvek inej prepravy ([cestujúceho] a/alebo jeho batožiny), ktorú sa [letecká spoločnosť zaviazala] poskytnúť cestujúcemu, sa spravujú maďarskými právnymi predpismi.

Cestujúci zaplatil cenu letenky spoločnosti VOLA.RO, ktorá kúpila letenku od žalovanej, pričom konala vo vlastnom mene. Na tento účel poskytla osobné údaje cestujúceho a vystavila mu potvrdenie o rezervácii. VOLA.RO zaplatila žalovanej protihodnotu letenky prostredníctvom svojho vlastného podnikateľského účtu, a to z prostriedkov, ktoré jej boli vyplatené ako sprostredkovateľovi. Podľa bodu III.3.3 všeobecných zmluvných podmienok zostavených spoločnosťou VOLA.RO táto spoločnosť koná ako sprostredkovateľka (v anglickom jazykovom znení je použitý pojem „intermediary“) okrem iného leteckých spoločností. Podľa bodu X.10.1 táto spoločnosť tiež predáva balíky cestovných služieb, ale v prejednávanej príhode nie je preukázané, že kúpa letenky sa uskutočnila ako súčasť spojených cestovných služieb, ktoré patria do pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS.

Podľa bodu XXIX.29.1 všeobecných zmluvných podmienok zostavených spoločnosťou VOLA.RO sa tieto všeobecné podmienky spravujú rumunskými právnymi predpismi.

V spise tiež nie je uvedené, či medzi spoločnosťou VOLA.RO a žalovanou existovala nejaká dohoda týkajúca sa sprostredkovania služieb žalovanej.

Žalovaná zrušila uvedený let z dôvodu pandémie spôsobenej novým typom koronavírusu. Cestujúci odstúpil od zmluvy a nesúhlasil s náhradným letom. VOLA.RO požiadala žalovanú o náhradu kúpnej ceny letenky. Tento bankový prevod sa z technických príčin neuskutočnil, ale žalovaná zaplatila predmetnú sumu na podnikateľský účet spoločnosti VOLA.RO.

Cestujúci súběžne postúpil pohľadávku voči žalovanej, ktorá mu podľa jeho názoru vyplýva z nariadenia č. 261/2004, žalobkyni. V spise nie je uvedené, že VOLA.RO poskytla cestujúcemu náhradu.

Tvrdenia žalobkyne

Žalobkyňa sa domáha náhrady kúpnej ceny letenky na základe článku 5 ods. 1 písm. a) a článku 8 ods. 1 písm. a) prvej zářazky nariadenia č. 261/2004. Podľa jej

názoru VOLA.RO konala len ako cestovný agent, ale to nemá vplyv na právo cestujúceho žiadať náhradu kúpnej ceny letenky priamo od žalovaného leteckého dopravcu. Preto aj žalobkyňa v postavení právnej nástupkyne [cestujúceho] môže žiadať náhradu priamo od žalovanej.

Podľa žalobkyne článok 5 ods. 1 a článok 7 ods. 1 nariadenia č. 261/2004 výslovné stanovujú, že ponuka pomoci a náhrada ceny letenky sa musia poskytnúť cestujúcim.

Žalobkyňa odkazuje na rozsudok, ktorý vydal Súdny dvor Európskej únie vo veci C-601/17, podľa ktorého cestujúci na základe článku 2 písm. f) nariadenia č. 261/2004 v podstate môže tiež žiadať ako súčasť ceny letenky províziu vybratú splnomocneným zástupcom leteckého dopravcu, pokiaľ letecký dopravca vedel o takej provízii (body 13, 16 a 20).

Žalobkyňa preto považuje za nepodstatné, či si cestujúci kúpil letenku priamo od žalovanej alebo prostredníctvom spoločnosti VOLA.RO, ktorá konala ako sprostredkovateľ.

Tvrdenia žalovanej

Žalovaná nepopiera, že je povinná poskytnúť náhradu v dôsledku zrušenia letu, ale domnieva sa, že túto povinnosť si musí splniť voči spoločnosti VOLA.RO, a nie voči cestujúcemu.

Tvrdí, že podľa gramatického významu pojmu „náhrada“ môže nahradiť cenu letenky len tomu, od koho prijala túto sumu. Uvádza, že nevystavila nijakú letenku v prospech cestujúceho.

V súvislosti s rezerváciou spornej letenky žalovaná dostala len platbu od spoločnosti VOLA.RO, ktorej ju už vrátila. Poznomenáva, že ak by cestujúci alebo jeho právna nástupkyňa tiež mali právo na náhradu, žalovaná by bola nútená uskutočniť platbu dvakrát.

Žalovaná odkazuje na rozsudok, ktorý vydal Súdny dvor Európskej únie vo veci C-163/18. Podľa tohto rozsudku v prípade, ak má cestujúci právo žiadať náhradu od organizátora balíka služieb podľa smernice 90/314/EHS, ktorá je už zrušená, nemôže žiadať náhradu ceny letenky od leteckého dopravcu (body 31, 35 a 44).

Žalovaná sa tiež odvoláva na § 6:212 ods. 3 prvú vetu a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (zákon č. V z roku 2013 o Občianskom zákonníku; ďalej len „Občiansky zákonník“). Podľa uvedeného ustanovenia v prípade zrušenia zmluvy so spätnou účinnosťou so súhlasom oboch zmluvných strán sa poskytnuté plnenia vráti.

Žalovaná tvrdí, že odstúpenie cestujúceho od zmluvy je rovnocenné zrušeniu zmluvy so spätnou účinnosťou so súhlasom oboch zmluvných strán. Z tohto

dôvodu treba vrátiť prijaté plnenie, ktoré spočíva v zaplatení kúpnej ceny. Aj v tomto prípade sa však kúpna cena môže nahradiť len tomu, kto ju pôvodne zaplatil, teda spoločnosti VOLA.RO.

Ako príklad situácie porovnateľnej so situáciou, o ktorú ide v spornej veci, žalovaná uvádza prípad spoločností, ktoré kupujú letenky pre svojich zamestnancov. V prípade zrušenia letu nemajú právo na náhradu zamestnanci, ktorí sú skutočnými cestujúcimi, ale spoločnosť, ktorá kúpila letenky.

Uplatniteľné vnútroštátne predpisy

Podľa názoru vnútroštátneho súdu treba prejednávany spor rozhodnúť na základe nariadenia [č. 261/2004], ktoré má priamy účinok a je priamo uplatniteľné. Pokiaľ ide o maďarskú právnu úpravu, treba spomenúť Občiansky zákonník, ktorý v § 6:59 ods. 1 zakotvuje zásadu zmluvnej slobody, zatiaľ čo v § 6:77 až 6:81 Občianskeho zákonníka je stanovené, že všeobecné zmluvné podmienky sa považujú za súčasť zmluvy.

Podľa § 6:[212] ods. 3 prvej vety Občianskeho zákonníka v prípade zrušenia zmluvy so spätnou účinnosťou so súhlasom oboch zmluvných strán (*felbontás*) sa poskytnuté plnenia vrátiť.

Podľa § 1 ods. 1 a légi személyszállítás szabályairól szóló 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet (nariadenie vlády č. 25/1999 z 12. februára 1999 o osobnej leteckej doprave) sa na zmluvu o osobnej leteckej doprave uzavretú medzi cestujúcim a leteckou spoločnosťou (ďalej spolu len „zmluvné strany“) uplatnia všeobecné ustanovenia [Občianskeho zákonníka] o zmluvách, ako aj ustanovenia Občianskeho zákonníka o zmluvách, ktorých predmetom je dosiahnutie určitého výsledku, a subsidiárne ustanovenia tohto nariadenia.

Podľa § 3 ods. 1 toho istého nariadenia letecká spoločnosť určí vo svojich všeobecných prepravných podmienkach podrobné pravidlá týkajúce sa zmluvy o osobnej leteckej doprave, ktoré nie sú upravené v Občianskom zákonníku ani v tomto nariadení. Všeobecné prepravné podmienky sa spravujú ustanoveniami Občianskeho zákonníka o všeobecných zmluvných podmienkach.

Uplatniteľné právne predpisy Únie

Podľa článku 3 ods. 1 prvej vety nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky [(Rím I); ďalej len „nariadenie Rím I“) sa zmluva spravuje právnym poriadkom, ktorý si zvolia zmluvné strany. Podľa článku 6 ods. 2 tohto nariadenia sa voľba práva s určitými obmedzeniami uplatní aj na spotrebiteľské zmluvy.

Relevantné ustanovenia nariadenia č. 261/2004:

Článok 1

Predmet

1. Toto nariadenie za podmienok špecifikovaných nižšie ustanovuje minimálne práva cestujúcich, keď:

...

b) bol ich let zrušený;

...

Článok 2

Definície

Na účely tohto nariadenia:

...

f) „letenka“ znamená platný dokument oprávňujúci na prepravu, alebo rovnocenné oprávnenie v nepapierovej forme, vrátane elektronickej formy, vydaný alebo povolený leteckým dopravcom alebo jeho splnomocneným zástupcom;

...

Článok 5

Zrušenie

1. V prípade zrušenia letu príslušným cestujúcim:

a) prevádzkujúci letecký dopravca ponúkne pomoc v súlade s článkom 8;...

...

Článok 7

Právo na náhradu

1. Keď sa uvádza odkaz na tento článok, cestujúci dostanú náhradu v nasledovnej výške:

...

3. Náhrada uvedená v odseku 1 sa platí v hotovosti, elektronickým bankovým prevodom, bankovým príkazom alebo šekom alebo s písomným súhlasom cestujúceho, v cestovných poukážkach a/alebo inými službami.

...

Článok 8

Právo na náhradu alebo presmerovanie

1. Keď sa uvádza odkaz na tento článok, cestujúcim sa ponúkne možnosť vybrať si medzi:

a) – úhradou úplných nákladov na letenku v cene, za ktorú bola kúpená, za časť alebo časti nevykonanej cesty a za časť alebo časti už vykonanej cesty, ak let už naďalej neslúži účelu vo vzťahu k pôvodnému cestovnému plánu cestujúceho alebo v spojení s ním, do siedmich dní prostriedkami uvedenými v článku 7 ods. 3:

...

Súdny dvor Európskej únie

Súdny dvor Európskej únie vo veciach C-601/17 a C-163/18 skúmal otázky podobné tým, o ktoré ide v prejednávanom spore, ale vnútroštátny súd sa domnieva, že rozsudky vydané v uvedených veciach neposkytujú jednoznačné riešenie právnej otázky, ktorá vzniká v prejednávanom prípade.

Vysvetlenie prejudiciálnej otázky

Vnútroštátny súd najprv preskúmal, ktorý právny poriadok sa uplatní na sporné právne vzťahy. Podľa článku 3 ods. 1 nariadenia Rím I, ktorý bol citovaný vyššie, a bodu XXIX.29.1 všeobecných zmluvných podmienok zostavených spoločnosťou VOLA.RO sa právny vzťah medzi cestujúcim a spoločnosťou VOLA.RO spravuje rumunským právom.

Podľa citovaného ustanovenia nariadenia Rím I a bodu 21.1 písm. a) všeobecných prepravných podmienok zostavených žalovanou sa tak zmluva o osobnej leteckej doprave medzi cestujúcim a žalovanou, ako aj právny vzťah medzi spoločnosťou VOLA.RO a žalovanou spravujú maďarským právom.

Keďže tak Rumunsko, ako aj Maďarsko sú členskými štátmi Európskej únie, právnu otázku, ktorá vzniká v tomto konaní, treba vyriešiť predovšetkým na základe nariadenia č. 261/2004, ktoré má priamy účinok a je priamo uplatniteľné. Na tento účel je potrebný výklad tohto nariadenia.

Vzhľadom na to, že ide o ustanovenia práva Únie, Súdny dvor Európskej únie má výlučnú právomoc vyložiť ich (článok 267 ZFEÚ). Pred rozhodnutím o veci samej teda treba prerušiť konanie a na základe článku 267 ZFEÚ požiadať Súdny dvor Európskej únie, aby rozhodol o prejudiciálnej otázke položenej vo výroku tohto rozhodnutia.

Prejudiciálna otázka sa kladie z týchto dôvodov:

Na internetovej stránke www.vola.ro, ktorá je dostupná aj v angličtine, si cestujúci môžu priamo vyhľadať lety, ktoré zodpovedajú ich cestovným plánom, a môžu si zarezervovať príslušné letenky a služby a zaplatiť za ne, ale osobou, ktorá uskutočňuje rezerváciu u leteckého dopravcu, je VOLA.RO.

Zo znenia nariadenia č. 261/2004 jednoznačne nevyplýva, ako sa má posudzovať konanie sprostredkovateľa, ktorý je tretou osobou, ako bol opísaný, ktorého nemožno považovať za splnomocneného zástupcu leteckého dopravcu na účely článku 2 písm. f) uvedeného nariadenia, a službu, ktorú poskytuje, tiež nemožno považovať za časť balíka služieb na účely článku 8 ods. 2 toho istého nariadenia.

V súlade s článkom 5 ods. 1 písm. a) a článkom 8 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 261/2004 je potrebné ponúknuť cestujúcim pomoc a výber z určitých možností. Pokiaľ ide o spôsob platby, prvá zarážka uvedeného článku 8 ods. 1 písm. a) odkazuje na článok 7 ods. 3 toho istého nariadenia. Podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia sa náhrada môže poskytnúť v cestovných poukážkach a/alebo inými službami len s písomným súhlasom cestujúceho. Na rozdiel od článku 7 ods. 1 uvedeného nariadenia sa v spomenutých ustanoveniach výslovne neuvádza, že kúpna cena sa musí nahradiť cestujúcemu, aj keď to pravdepodobne bolo zámerom normotvorcu aj s prihliadnutím na ustanovenie článku 8 ods. 2 toho istého nariadenia. Je pravda, že z gramatického hľadiska možno pojem „náhrada“ („reimbursement“) vykladať v tom zmysle, že letecký dopravca môže poskytnúť náhradu len tomu, kto mu zaplatil kúpnu cenu.

Odpoveď na položenú otázku má vplyv na rozhodnutie, ktoré musí prijať vnútroštátny súd, vzhľadom na to, že v prípade, ak má cestujúci právo priamo žiadať náhradu, bude potrebné rozhodnúť v neprospech žalovanej. V prípade, ak cestujúci nemá právo priamo žiadať náhradu, bude potrebné zamietnuť žalobu alebo nariadiť ďalšie dokazovanie týkajúce sa otázky, či spoločnosť VOLA.RO možno považovať za splnomocneného zástupcu žalovanej.

Rozhodnutie o uvedenej otázke je tiež potrebné z hľadiska právnej istoty, aby sa zaručilo, že cestujúci získajú náhradu, a to buď od leteckého dopravcu, alebo od sprostredkovateľa, a tiež že leteckí dopravcovia nebudú nútení platiť dvakrát.

Súdny dvor Európskej únie o tejto otázke ešte nerozhodol, a preto nemožno hovoriť o „acte éclairé“.

Pokiaľ ide o judikatúru, ktorú citujú účastníci konania, rozsudok vydaný vo veci C-601/17 sa týkal prípadu, v ktorom nebolo sporné, že cestovný agent vystupoval ako splnomocnený zástupca leteckého dopravcu, zatiaľ čo rozsudok vydaný vo veci C-163/18 sa týkal prípadu, v ktorom bolo právo cestujúceho na náhradu voči cestovnej kancelárii založené na osobitnom zákone.

Tento výklad nie je dostatočne zjavný na to, aby vylučoval akékoľvek dôvodné pochybnosti, v zmysle „acte clair“. V súlade s vyššie uvedeným konkrétne zo

samotného znenia nariadenia nemožno jednoznačne vyvodit', či v prípade, ako je prejednávaný prípad, cestujúci môže žiadať náhradu priamo od leteckého dopravcu.

Okrem toho vnútroštátny súd z úradnej moci prostredníctvom vyhľadávania na internete zistil, že podľa správy, ktorú Európska komisia zverejnila na svojej internetovej stránke (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/air-travel_en), a prílohy tejto správy sa 16 leteckých dopravcov vrátane žalovanej zaviazalo nahradiť cenu letenky priamo cestujúcim, ktorí si kúpili letenku cez sprostredkovateľa, v prípade, ak má cestujúci ťažkosti so získaním náhrady od sprostredkovateľa. Vyplýva to z posledného bodu tejto správy: „Passengers who booked their flight through an intermediary and have difficulties getting reimbursement from the intermediary can turn to the airline and request to be refunded directly. Airlines are expected to inform passengers about this possibility and any conditions for requesting a direct refund on their websites.“

Podobne je sformulovaný aj posledný riadok tabuľky, ktorá sa nachádza v prílohe uvedenej správy a ktorá je dostupná na tejto internetovej stránke: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/overview_of_measures_that_airlines_should_take.docx.pdf. Je v ňom uvedené, že pokiaľ v právnych predpisoch alebo v zmluvných podmienkach nie je stanovené niečo iné, leteckí dopravcovia musia v zásade vyplatiť náhradu priamo cestujúcim: „Accept direct reimbursement claims from the passenger unless specific legislation applies (e.g. in the context of package travel) or where contractual arrangements between the parties involved validly provide otherwise. This can be done by designing booking process in a way that allows passengers to claim reimbursement directly from the airline when necessary.“

Vnútroštátny súd sa domnieva, že ak by položená otázka bola jednoznačná alebo ak by už bola vyriešená v skoršom rozsudku, dohody medzi Komisiou a leteckými dopravcami ani dobrovoľný záväzok leteckých dopravcov by neboli potrebné.

[omissis] [procesné úvahy týkajúce sa vnútroštátneho práva]

V Budapešti 12. januára 2022

[omissis] [podpisy]